

'Bird'

af Andrea Arnold

- et undervisningsmateriale

- **Fag:** Engelsk, Dansk, Mediefag, Samfundsfag
- **Niveau:** Gymnasiale uddannelser samt folkeskolens 9. og 10. klasser
- **Overordnede temaer:** Familie, Klasse, Umage venskaber, Fattigdom, Identitet og køn, Forholdet mellem mennesker og dyr, Magisk socialrealisme, *Coming of age*
- **Forfatter:** Katrine Sommer Boysen

BIRD

A FILM BY
ANDREA ARNOLD

**NYKIYA ADAMS
BARRY KEOGHAN
FRANZ ROGOWSKI**

★★★★

"BEAUTIFUL, UNIQUE AND
FULL OF SURPRISES"
TOTAL FILM

"BARRY KEOGHAN IS A
WHIRLWIND OF EXUBERANT,
VOLATILE ENERGY"
THE DAILY BEAST

"LUMINOUS AND EMPATHETIC"
VANITY FAIR

MUBI

IN CINEMAS
NOVEMBER 8

BEE FILM, BFI, PMCY PROMISE, PROEMEN and ACCESS ENTERTAINMENT present a MUBI production
a co-production between AD FILM PRODUCTIONS and ARTS FRANCE CINEMA "BIRD" NYKIYA ADAMS, FRANZ ROGOWSKI
BARRY KEOGHAN, JASON DROH, ANDREW JEFFSON, FRANKIE DINE, JAMES RALPH, JAYE, directed by Andrea Arnold
ROBBIE RYAN, produced by MAURINE LAGUERRE, screenplay by JOE DINE, cast by LUCY PARSONS, costume designer
ALICE SHAWES, music by GUY BURNETT, editor JON MURPHY, production designer GASTON TALLERIE, production office
NICOLAS ROCHER, executive producer GUY MASTALL, executive producer GUY MASTALL, executive producer GUY MASTALL, executive producer GUY MASTALL
KARA BARNETT, RANDAL CANOLES, CLAUDE ANACHE, MICHAEL GALT, CHRIS TRANA, MOLLIE AUBER, LEO BLANKIN, DANIEL COHEN, DAN VANCE, MARIAN ALISON THOMPSON, MARY SHAWES, HARRY BROWN
JAMES GREEN, DUE EDWARDS, KERI PITHAM, production design TESSA RICE, ALIETTE HOWELL, LEE SCHIMMELBERG
ANDREA ARNOLD, script supervisor ANDREA ARNOLD, director of photography ANDREA ARNOLD, producer ANDREA ARNOLD, producer ANDREA ARNOLD, producer ANDREA ARNOLD
ARTS FRANCE CINEMA, 2024. ALL RIGHTS RESERVED. THE BIRD IS A TRADEMARK OF THE BIRD FILM COMPANY. THE BIRD IS A TRADEMARK OF THE BIRD FILM COMPANY. THE BIRD IS A TRADEMARK OF THE BIRD FILM COMPANY.

Kort om undervisningsmaterialet

Det er en barsk, men også på sin vis opløftende omgang at se Andrea Arnolds 'Bird', der fik verdenspremiere på filmfestivalen i Cannes sidste år, hvor den var nomineret til Guldpalmen. Forankret i en forarmet social kontekst, fortæller 'Bird' om den bare 12-årige Bailey, der vokser op hos sin fraværende, meget unge far i en socialt belastet forstad til Kent i det sydlige England. Hårdt prøvet af livet, finder Bailey en dag umage trøst i venskabet med den mystiske unge mand Bird, der leder efter sin familie. Men Bird viser sig at være meget mere, end Bailey havde kunnet forestille sig.

Dette undervisningsmateriale går i dybden med de centrale tematikker og genrespørgsmål i 'Bird'. Undervisningsmaterialet er rettet mod elever på gymnasiale uddannelser samt folkeskolens 9. og 10. klasser, da filmens kompleksitet kræver en vis modenhed. Filmen vil kunne bruges i forbindelse med undervisningen i en lang række fag. Mest oplagt er Engelsk, Dansk og Samfundsfag ligesom også Mediefag vil kunne bidrage med forståelse for den audiovisuelle iscenesættelse. Undervisningsmaterialet er ikke struktureret efter faggrænser, men efter overordnede temaer.

Bag om filmen

Den britiske instruktør Andrea Arnold har en forkærlighed for marginaliserede eksistenser, der af den ene eller anden årsag er havnet på kanten af samfundet. Hendes hensigt er aldrig at moralisere, men at kaste lys over de ofte oversete skæbner og livsvilkår, som er virkeligheden for mange mennesker.

Arnold instruktørdebuterede som spillefilminstruktør med 'Red Road' i 2006 og derefter fulgte det store internationale gennembrud, *coming of age*-dramaet 'Fish Tank' fra 2009. Filmen følger den 15-årige Mia, der lever som katebald i sin arbejderklasse-mors udsvævende liv og har vanskeligt ved at prioritere sig selv. 'Fish Tank' blev netop hyldet på grund af Arnolds skarpe blik på filmens unge hovedperson, og instruktøren har arbejdet videre i samme retning i roadmovien 'American Honey' (2016) og senest i 'Bird'.

Foruden at centrere sig om hovedtemaer i Arnolds samlede værker – overgangen fra barn til voksen, classeskel og identitet – så trækker Arnold i 'Bird' også veksler på en magisk dimension, som hun ikke tidligere har udtrykt sig igennem. Magien introduceres helt uden at give køb på den realisme, som er allestedsnærværende hos Arnold, og som utvetydigt placerer Arnold i forlængelse af den stærke britiske tradition for socialrealisme eller køkkenvaskrealisme, som den ses hos sværvægtere som Ken Loach, Mike Leigh og Lynne Ramsay samt filmhistoriske koryfæer som Tony Richardson og Lindsay Anderson.

I 'Bird' som i hovedparten af Arnolds film er det forankringen i en aktuel – politisk, social og økologisk – virkelighed, der udgør forståelsesrammen for publikum. Man kan ikke se 'Bird' uden samtidig også at forstå noget om samtidens Storbritannien.

Arbejdsspørgsmål/mulige refleksioner inden filmen:

- Tal om samtidens Storbritannien og den voksende ulighed og fattigdom. Bed eleverne lægge mærke til, hvordan det kommer til udtryk i filmen.

- Filmplakaten er ofte vores første møde med en film, og den er med til at forme det indtryk, vi har af filmen, allerede inden vi ser den. Kig på plakaten til 'Bird'. Hvad fortæller den os, og hvad skaber den af forventninger?
- Diskuter hvilke forventninger eller forestillinger, der opstår hos eleverne, når de skal se en film, der kombinerer realisme og overnaturlighed. Kom med eksempler på film, der er helt igennem realistiske, og på andre, der nærmest udelukkende er overnaturlige eller magiske (de fleste elever vil formentlig være velbevandrede i fantasy, fx 'Harry Potter' eller diverse Marvel-film).

Filmens handling

Bailey (Nikiya Adams) er bare 12 år og klarer alligevel stort set alting selv. Hendes far, Bug (Barry Keoghan), er i slutningen af 20'erne og opfører sig som et forvokset barn. Han drøner evig og altid rundt på sit stjalne, eldrevne løbehjul, har kroppen fuld af tatoveringer og lever ikke op til særlig mange af omverdenens forestillinger om at være en ansvarlig forælder. Så Bailey og hendes 14-årige storebror Hunter er overladt til sig selv og hinanden, ligesom Bailey også er nødt til at tage sig af de tre mindre søskende, som hun har hjemme hos den mor, der aldrig har haft overskud til at passe på Bailey.

Kent-forstaden Gravesend, hvor 'Bird' udspiller sig, er fyldt med faldefærdige, graffitiovermalede bygninger, og præget af gennemsyrende fattigdom, stofmisbrug og forhærdet kriminalitet i en grad, som Bailey og hendes venner har lært at leve med som en norm. Det har ikke overraskende givet dem en vis forrået tilgang til verden og en indgroet mistillid til systemer og autoriteter. Her klarer man sig selv.

Vi kastes ind i filmen bedst som Bug i overgear. Bug fortæller Bailey, at han skal giftes den kommende lørdag. Det falder ikke just i god jord hos Bailey. Dels har Bug kun kendt sin kommende brud Kayleigh i tre måneder, dels skal Kayleigh og hendes lille datter flytte ind i deres i forvejen proppede og faldefærdige lejlighed og derudover insisterer Bug på, at Bailey skal være brudepige og iføre sig den tætsiddende heldragt i leopardprint, som Kayleigh har skaffet til Bailey og hendes nye lillesøster.

Penge har de ingen af, og Bugs drømmebryllup kommer til at koste, men Bug er ikke typen, der lader sig begrænse af virkeligheden. Derfor har han fået en idé, der ifølge ham selv er skudsikker. På nettet har han købt en tudse, hvis kirtler efter sigende skulle udskille et giftstof, der kan give hallucinationer, og Bug er overbevist om, at han kan sælge 'narkotudsens' slim og score kassen.

Bailey selv er mindre sikker på planen, og er i konstant karambolage med sin far. Hun får sin brors kæreste til at barbere hendes lange hår af, og begiver sig ud i Kents nådesløse gader kun bevæbnet med den mobiltelefon, hvorpå hun filmer det liv, der hele tiden passerer forbi hende. Filmene fanger ofte dyr, tekstbidder fra graffiti eller klistermærker (såsom 'Don't you worry' eller 'I hate all humans') og hjemme i lejligheden projicerer Bailey filmene op på væggen, så de kommer til at udgøre en levende collage af den virkelighed, hun føler sig afskåret fra.

Nære venskaber har Bailey ikke mange af, men hun hænger ud med en gruppe af Hunters venner, der har taget det på sig at slå ned på lokale udskud, som politiet ikke har ressourcer til at tage sig af. Banden, bestående af helt unge maskerede teenagedrenge, bryder ind hos folk, der har været voldelige over for kvinder og børn og giver dem igen af samme skuffe. Selvtægt inspireret af filmscener i lige dele afmagt og maskulin afstivning belært af en opvækst, hvor forbryderne ikke straffes, og hvor det altid er de svageste, der betaler prisen.

Men en dag møder Bailey Bird (Franz Rogowski). Hun har overnattet på en mark og er blevet vækket af en hest, hvis mule rammer hendes ansigt, og pludselig står hun over for en, der skal ændre hendes liv. Han er voksen, men virker fjollet og uskyldig som et barn, og han byder Baileys umiddelbare modstand og afvisning trods med smil og venlighed i en grad som er fuldkommen fremmed for hende.

Bird leder efter sin mor, som han forsvandt fra mange år tidligere. Han mener, at han er kommet til det rette sted, men har ingen telefon, ingen kontaktinformationer og kun en adresse skrevet ned på en slidt lap papir. Adressen genkender Bailey og efter at have forsøgt at ryste den mystiske, men insisterende fremmede af sig et par gange, beslutter Bailey sig for at hjælpe.

Det bliver begyndelsen på et umage venskab, hvor Bird kommer til at hjælpe Bailey mindst lige så meget, som hun hjælper ham. De må nemlig have Baileys mors hjælp til at huske hvem det var, der boede på den adresse, som Bird bærer med sig, og det betyder, at de må besøge moderens hjem, hvor Bailey ikke bor. Det gør til gengæld hendes tre små søskende, der også er overladt til sig selv. Huset er fyldt med mennesker, der tager stoffer, og de små søskende har tilpasset sig forholdene og holder sig på sikker afstand. Også på afstand af deres egen mor, hvis midlertidige kæreste har nogle temmelig forkvaklede ideer om, hvordan man opfører sig.

Så Bird og Bailey slår to fluer med et smæk. Efter at have skaffet en ny adresse, hvor Bird måske kan finde sin familie, snupper de Baileys små søskende med bus ud til havet uden moderens vidende. Målet er en badetur og samtidig at sørge for, at huset er børnefrit længe nok til at Baileys venner kan komme ind og tage hævn over den nye kæreste. Det umage selskab – Bailey, Bird og de tre små – får en

vidunderlig dag, men da de ringer på hos hvad der skal vise sig at være Birds far bliver de skuffede. Først vil den fremmede mand slet ikke vedkende sig Bird, og hans nye hustru har aldrig hørt, at han skulle have et barn. Men efter et stykke tid, anerkender faderen at han engang havde et barn der forsvandt, ligesom barnets mentalt ustabile mor også gjorde senere. Usikkerheden er dog til at tage og føle på, og den ventede forening og forløsning kommer ikke.

Turen hjem i bussen er præget af en helt anden nedslået stemning, der kun bliver værre, da det viser sig, at moderens kæreste ikke er væk. Tværtimod er han rasende og midt i et skænderi med moderen. Bailey får gemt de små af vejen og forsøger at komme sin mor til undsætning, men hun er ikke stærk nok. Netop da forvandler Bird sig fra at være det milde, fåmælte menneskevæsen til at blive en gigantisk fugl med et vingefang så voldsomt, at han uden de mindste problemer, kan få skræmt misdæderen bort.

Samtidig er Hunter kommet i problemer. Hans lige så unge kæreste Moon er blevet gravid, og hendes forældre har givet hende stuearrest og planlægger at tvinge hende til en abort. Men Hunter, der selv kom til verden, da Bug var 14 år, er forelsket og vil for alt i verden ikke miste Moon og deres ufødte barn. Så han har foreslået Moon, at de sammen skal stikke af til Skotland med toget samme lørdag, som Bugs store bryllup skal stå.

Men selvom Bug på utrolig mange måder er offer for sine utilstrækkeligheder som far, så viser han sig som ansvarlig forælder i krisens stund. Han og Bailey springer på løbehjulet og suser afsted til

banegården for at finde Hunter, inden han tager afsted. De når det akkurat og pludselig er der både kærligheden og familien at fejre.

- Det er Bailey, der står som den helt centrale karakter i 'Bird', og selvom filmen kun udspiller sig over et par dage, udvikler hun sig i løbet af fortællingen. Lav en personkarakteristik af Bailey. Hvilke indre og ydre karakteristika knytter sig til hende og – ikke mindst væsentligt – hvordan giver filmens os kendskab til dem?
- Selvom Bailey er en pige, så lever hun kun i ringe grad op til omverdenens forestillinger om kvindelighed. Hun *performer* ikke sit køn på en traditionel måde og skildres i sin væremåde og påklædning i kontrast til eksempelvis Kayleigh og Moon. Beskriv Baileys måde at være pige/kvinde på.
- Lav også en personkarakteristik af Bird, Bug og Hunter og beskriv, hvad vi lærer om dem gennem deres forhold til Bailey (overvej også symbolikken i disse tre karakterers navne).
- Bug er ikke som fædre er flest. Han er kun 28 år, blev far for første gang som 14-årig og drømmer om at være voksen – holde bryllup med nuttede brudepiger – men opfører sig som et barn. Forholdet mellem Bug og Bailey minder da også mere om forholdet mellem to jævnaldrende søskende end mellem far og datter. Alligevel er der et tidspunkt i filmen, hvor Bailey siger til Bug, at han er begyndt at høre "dad music", da han helt ukarakteristisk hører Coldplays 'Yellow'. Beskriv Bug som menneske og som faderfigur.
- Hvordan skal vi forstå Baileys mange videooptagelser på telefonen? Hvilken betydning har de for filmen?
- I filmfortællinger skelner man ofte mellem kerne- og satellitbegivenheder (Seymour Chatman). Kernebegivenhederne er de afgørende nedslag i handlingen, som historien ikke ville kunne genfortælles uden, mens satellitbegivenhederne er mindre afgørende begivenheder. Nogle film har mange kernebegivenheder, mens andre hovedsagelig består af satellitter. Hvad er de væsentligste kernebegivenheder i Bird? Hvordan kan man argumentere for, at satellitbegivenhederne i 'Bird' er med til at skabe filmens stemning?
- Miljøet er af afgørende betydning for både handlingen og karaktererne i 'Bird'. Lav en miljøbeskrivelse af Kent-forstaden, der stort set udelukkende er befolket med personer fra lavere sociale og økonomiske klasser. Hvilke klassemarkører knytter der sig til sted og figurer (i sprog, adfærd, boliger, påklædning) og diskuter, hvordan Arnold viser, at det både er et sted, der er fyldt med rå brutalitet og med varme og omsorg. Hvordan får de to tilsyneladende modpoler lov til at sameksistere i filmen?
- Der foregår mange ting i 'Bird', der vil kunne karakteriseres som umoralsk eller direkte kriminelt. Men Arnold undlader som i sine øvrige film at dømme sine figurer, ligesom hun heller ikke tvinger sit publikum til at fælde moralsk dom over hverken begivenheder eller karakterer. Kom med eksempler på opførsel, der bryder med enten normen eller loven, og diskuter hvilken effekt det har, at vi stort set ikke præsenteres for nogle autoriteter (ansvarlige voksne eller politiet) i filmens løb.
- Øvelse til (primært Mediefag): Få eleverne til, med inspiration fra Baileys optagelser, til at filme deres omgivelser med telefonerne og vis filmene for hinanden på klassen. Hvad kan man få ud af at æstetisere det helt nære?

Genre som forståelsesramme – magisk socialrealistisk *coming of age*

Det giver ikke mening at tale om Andrea Arnold uden at tale om realisme. Hendes film – og 'Bird' er bestemt ingen undtagelse – er dybt forankret i den aktuelle virkelighed, at de næsten kunne ligne små,

dokumentariske udsnit af den, selvom vi har at gøre med fiktion. Socialrealismen har da også dybe rødder i britisk filmkultur og -historie. I slutningen af 1950'erne og begyndelsen af 1960'erne begyndte britiske filmskabere som Tony Richardson og Lindsay Anderson at lave film centreret om det helt nære og personlige, hvilket gav tendensen, der også sås i tidens romaner og skuespil, tilnavnet 'køkkenvaskrealisme'. Køkkenvasken er kun metaforisk til stede i 'Bird', hvor dagligdagen ikke er centreret om køkkenet, og hvor de voksne autoriteter stort set er fraværende. Til gengæld pendulerer filmen ved at følge Bailey mellem naturen omkring Kent og de smadrede boligblokke.

Derfor er det desto mere bemærkelsesværdigt, at Arnold pludselig introducerer et magisk element midt i det ellers helt igennem realistiske scenarie. Alt kan rummes og forstås inden for rammerne af virkeligheden, men at Bird pludselig forvandler sig til en fugl og tager hævn, bryder fuldkommen med dette. Magien er med andre ord enkeltstående og ikke et gennemgående genretræk som i den latinamerikanske magiske realisme, som særligt ses i litteraturen.

- Diskuter hvordan vi skal forstå Birds forvandling? Er det en metafor, eller sker det i virkeligheden? Og hvilket betydning har oplevelsen for Bailey og for resten af filmens handling?
- Ud over socialrealismen, der krydres med et magisk element, er det også væsentligt at se på 'Bird' som en *coming of age*-fortælling eller en dannelseshistorie, som det hedder på dansk. Bailey er 12 år og ikke gang teenager endnu, men har allerede længe skullet forholde sig til at have ansvar som en voksen. Samtidig står hun også midt i den begyndende pubertet, med alt hvad det indebærer af første menstruation og småforelskelser. Tal om hvordan Baileys placering midt i et stort roderi af følelser og uansvarlige voksne påvirker hende.

'Bird' som dyrefabel

Selvom 'Bird' er en fortælling om en ung pige, hendes problemer og hendes møde med en mystisk ung mand, der viser sig at kunne forvandle sig til en fugl, er Arnolds drama også en film, der er fyldt med dyr. Foruden den oplagte fugl, der er repræsenteret i filmens titel og som en af hovedpersonerne, så er der Bugs (hvis navn betyder insekt) narkotudse, naboens slanger, de mange fugle i landskabet, hesten, der slikker Bailey i ansigtet, Bugs mange dyretatoveringer for ikke at nævne leopardpletterne på de brudepigebuksedragter, som Bailey og Kayleighs datter forventes at tage på.

Dyrene er overalt og indtager forskellige betydninger. Nogle gange skal de hjælpe menneskene (som tudsen, hvis slim skal gøre Bug rig), nogle gange skal de hjælpes (som Bailey, der hjælper Bird, der siden hjælper hende), nogle gange er de udsmykning (stof og tatoveringer) og nogle gange er de der bare og kræver ingenting. Dyrene kommer til at stå i kontrast til de mange mennesker, som Bailey har lært, at hun ikke kan stole på, og det er symptomatisk for filmen, at det er et klistermærke med 'I hate humans', der pryder Baileys væg. Dyrene derimod, har hun tillid til. I figuren Bird smelter menneske og dyr endelig sammen og bliver to sider af samme sag, og gennem Bird lærer Bailey, at mennesker godt kan komme hende til undsætning trods alt.

- Dyrene åbner for mange fortolkningsmuligheder. Hvordan forstår eleverne de mange dyr og forbindelserne mellem dyr og mennesker?